

KANSAINVAELLUKSET JA BYSANTTI

- Rooman rappio ja kansainvaellukset tuhosivat Rooman valtakunnan 400-l:n alkupuolella jKr.
 - * muun rappion ohella pitäytyminen ajastaan jälkeen jääneeseen legioonataktiikkaan sinetöi Rooman tuhon
 - + heikohko suojarahvarustus: esim. nuolet hunnien voimakkaista jousista läpäisivät jopa roomalaisten kilvet → pakokauhua
 - + moni germaanikansa soti ratsuväellä, joka tehokkaasti varustettuna tallasi legioonat jalkoihinsa
 - germaaniratsumiehillä satulassa jalustin: tehokkuus ↑
- raskaasti aseistettu goottiratsuväki tuhosi Itä-Rooman armeijan Adrianopolissa v. 378 ("toinen Cannae")
 - * merkitsi lähtölaukausta kansainvaelluksille: Itä-Rooma pystyi suojelemaan itseään vain juonimalla gootit Länsi-Rooman kimppuun → L-Rooma ei yksin mahtanut mitään rajuilmalle
 - * Adrianopoli aloitti eräässä mielessä keskiajan: seuraavien 1000 vuoden ajan raskasaseinen ratsumies (ritari) hallitsi sotakenttiä
- Itä-Rooma (Bysantti) käytti saamansa hengähdystauon hyväkseen liittämällä germaanien sodankäynnin parhaat puolet parhaisiin roomalaisperinteisiin
 - * Belisarius kehitti Bysantin sotavoimasta 520-l mahdin
 - + valtaosa armeijasta raskaasti panssaroitua ratsuväkeä (hevoksetkin suojattu kuten keskiajan lopun ritariarmeijoilla)
 - + ratsumiehellä jalustin ja keihäs (goottil.), jousi (hunn.) sekä heittokeihäitä ja miekka (room.)
 - + yöpyivät linnoitetuissa leireissä (vaikea yllättää)
 - + rakensivat lujia linnoituksia (esikuvia lännen ritarihinnoille)
 - Konstantinopolin 3-kertainen puolustusmuuri ylikäymätön este vihollisille 1200-l asti
 - + tiedustelivat ja tutkivat vihollistensa sodankäyntitavan huolella etukäteen (viisaus ennen voimaa)
 - * Belisarius valtasi P-Afrikan ja Italian germaaneilta, mutta Bysantin voimat eivät riittäneet alueiden hallussapitoon kovin kauan (viholliset ahdistivat joka puolelta)
- 600- ja 700-l arabit rynnistivät täydellä voimalla Bysantin kimppuun
 - * Bysantin maavoimat usein ahdingossa, mutta arabien menestys kilpistyi aina viimeistään Konstantinopolin muureihin ja

Bysantin erinomaiseen laivastoon

- * laivasto koostui pääosin dromoneista, hieman kreikkalaista trieeria pienemmistä kaleereista, joissa kahteen riviin sijoitettuja soutajia 100 - 200

 - + laivat ja miehistöt aina parempia kuin vihollisilla

 - + lukumäärään vähäisyyden korvasi salainen ase:

– kreikkalainen tuli

- * polttotaisteluaine, jonka kehittymättömämpi muoto jo antiikin kreikkalaisten käytössä (?)

- * väitetään syyrialaisen Kallinikoksen keksimäksi seokseksi, jonka tarkka koostumus ei ole tiedossa

 - + seos ehkä maaöljyä, rikkiä, hartsia ja sammuttamaton kalkkia

 - + nykyajan napalmin tavoin sammui vain tukahduttamalla, vesi vain lisäsi liekkien raivoa

- * voitiin ampua vihollisalukseen eräänlaisilla ruiskuilla (=liekinheitin) tai heittokoneilla ruukuissa

– Bysantin vihollisten lukuisuus pakotti turvautumaan puolustukselliseen strategiaan sekä yllätyshyökkäyksiin ja sotajuoniin aina kun mahdollista (lännessä pitkään käsitteenä "bysanttil. petollisuus")

- * vuonna 1067 keisari Romanos Diogenes luopui puolustuksellisuudesta ja lähti 60 000 miehen armeijalla sotaretkelle

Armenian turkkilaisheimo seldzukkeja vastaan

 - + varomaton keisari antoi yllättää itsensä Manzikertissa

 - Bysantin armeija hakattiin kappaleiksi

- * Manzikertin taistelu lopun alku Bysantille: turkkilaiset tulvivat Vähä-Aasiaan hävittäen sen perin pohjin

– Vähä-Aasian menetys riisti Bysantilta sen väestön pääosan, pieneksi kutistuneella Bysantilla ei enää riittävästi miesvoimaa puolustaa itseään (avunpyyntö paaville → ristiretket: Bys. ojasta allikkoon)

- * ristiretkeläisarmeija valloitti ja ryösti Konstantinopolin v. 1204

- * lähinnä turkkilaisheimojen keskinäisen vihanpito ja mongolien hyökkäys turkkilaisten kimppuun suojelivat Konstantinopolia vielä n. 250 vuotta

- * satatuhantisen turkkilaisarmeijan saapuessa Konstantinopolin edustalle v. 1453 kaupunki pystyi lähettämään 22 km pitkille muureilleen vaivaiset 7000 miestä

+ turkkilaisilla tykistöä → muurit murtuivat → kaupunki
sortui ja Bysantti lakkasi olemasta